

Rusmiddelmisbruk i et

barne- og familieperspektiv”

v/Frid Hansen

Hva er et rusproblem

Det eksisterer et rusproblem når:

- Bruken av rusmidler virker forstyrrende inn på de oppgaver og funksjoner som skal ivaretas i familien
 - De følelsesmessige bånd mellom mennesker belastes og forstyrres av en annens bruk av rusmidler
- (Definisjon på et rusproblem – ref Frid Hansen)

Det er ikke mengden alkohol, men konsekvensene av inntaket som belaster barna

”Fars eller mors lever synes å tåle mer alkohol enn barnets psykososiale helse. Barnet er sjelden opptatt av mengden alkohol som konsumeres, eller hvor ofte det drikkes. Det er ikke selve inntaket av rusmidler som belaster og forstyrrer barn. Det er de adferdsmessige forandringer som inntreffer som konsekvens av inntaket. Slike adferdsendringer kan holde seg mye lenger enn selve rusens varighet. Det er bekymringer rundt endringer i adferd som opptar barnet, og som knytter det på en uheldig måte, både til den som drikker og den som ikke drikker. Det er de samhandlingsmønstre som utvikles i familien som er belastende for barna.”

(Frid Hansen)

- Rusmiddelproblematikk er tabubelagt og forbundet med skam. Det blir ofte forsøkt holdt som en hemmelighet innad i familien.
- Å tabu belegge et problem innebærer at problematikken blir forsøkt usynliggjort. Dermed blir også barnas opplevelser usynliggjort og ugyldiggjort.

Barn av rusmisbrukere har en høyere forekomst av en rekke problemer

- Angst og tristhet
- Depresjon
- Dårlig selvbilde
- Mareritt og søvnproblemer
- Tvangshandlinger/ tvangstanker
- Adferdsvansker
- Hyperaktivitet
- Skoleproblemer
- Fysiske plager
- Psykososiale plager
- Rusmisbruk og kriminalitet

Barn i misbrakerfamilier vil ofte fortelle om eller vise

- Magesmerter
- Anspenhet i muskler
- Hodepine/ migrene
- Tristhet/ hemmethet/ mimikkløshet
- Konsentrasjonsproblemer
- Enurese/ encoprese (ufrivillig vannlating/ ufrivillig avføring dag eller natt)
- Motorisk uro

...barn i misbrukerfamilier vil ofte fortelle om eller vise

- Tretthet
- Karakterer og innsats på skolen varierer
- Vansker med venner og sosial tilhørighet
- Overyttere/ overdrevet tilpasning/
overdrevent ansvarlige
- Følelsesmessig labilitet

I en familie med rusproblemer:

- Vil oppmerksomheten samles om den som drikker/ ruser seg
- Vil det være hemmeligheter, isolasjon og mye å skjule for omverdenen
- Vil det være rollebytter hvor barna må overta omsorgsoppgavene

Analysen av barns situasjon må omfatte

- A** En forståelse av hvordan bruken av rusmidler belaster barna

- B** En forståelse av hvordan barnet forholder seg til og bearbeider sine erfaringer